Nummer 22 Donderdag 1 Juni 1933 33ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

ATTENTIE.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

WERFT LEDEN!

Een ieder, die vóór 1 Januari 1934 twee leden aanbrengt, wordt, als premie, een ex. van het prachtige Gedenkboek aan de Intern. Kolon. Tentoonstelling, Parijs 1931 gratis aangeboden.

Studie-Commissie van „Oost en West".

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. Bij betaling van f 15,— per jaar doorloopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omvattende o.a.:

a. afhalen van boot of trein;
b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
c. volledige behartiging van studiebelangen;
d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag.

Thorbecke en de Regeering over Koloniën.

In onzen „verzakelijkten" tijd schijnen het belang en de beteekenis der Historie nog veel verder op den achtergrond gedrongen dan vroeger, toen de, voor zijn bestaan en leven strijdende mensch haar als „amusement" beschouwde. Het „van dag tot dag leven" wint dan ook nog meer veld, dan vroeger ooit het geval was, mèt de gevolgen, die daaraan onafscheidenlijk verbonden zijn.

Het blijft echter ons gevoelen, dat de waarde der Historie daardoor niet aangetast kan worden en daarom willen wij weder eens een zoodanig onderwerp behandelen, gelijk wij dit reeds vroeger meermalen in dit blad gedaan hebben. [1])

Terwijl wij beleven, wat genoemd is „de schemering van het parlementaire stelsel", willen wij voor den dag halen wat bij de wedergeboorte van *ons* parlement door Thorbecke naar voren is gebracht om een eind te maken aan het feitelijk „persoonlijk" bewind der Regeering over wat toen nog Koloniën, thans „onze overzeesche gewesten in Azië" [2]) genoemd wordt. Hij deed dat bij de voorbereiding van de Grondwetsherziening van 1848, waarover wij echter niet zullen uitweiden. Wij willen ons bepalen bij zijn opmerkingen, gemaakt in *„Bijdrage tot de herziening der Grondwet, 7 Augustus* (1848). (Herdruk 1907.)

De scherpe logica, die Thorbecke's geschriften, voor wie ze goed onderzoekt, kenmerkt, is hier natuurlijk allerminst afwezig. Hier, waar het er om gaat, stelling te kiezen tegen een Koninklijke macht, die ter nauwernood door een parlement, dat niet meer dan een schijnparlement is, wordt begrensd.

Al dadelijk wordt dat geteekend door op te merken, dat de bepalingen van de Grondwet van 1815, waarin duidelijk wordt voorgeschreven, dat de Staten-Generaal *deelnemen* aan het opperbestuur der Koloniën, voorbij zijn gegaan en „de „Landswetgever" die Koloniën „zonder op de Grondwet acht te slaan" aan haar lot heeft overgelaten. D. w. z. aan het persoonlijk bewind des Konings.

En nu men (in 1848) daarin verandering wil brengen, achten velen dat om twee redenen onmogelijk. *Eerstens:* de Staten-Generaal kennen de Koloniën niet; *tweedens:* het gouvernement in de Koloniën kan door geen wetten worden bepaald. Omtrent het eerste spreekt hij al dadelijk tegen. Hij ontkent de onmogelijkheid, dat de Staten-Generaal de Koloniën zouden leeren kennen en bestrijdt den wensch „dat die kennis een geheim vak, ontoegankelijk voor natie en vertegenwoordiging (zou moeten) blijven". Tevens ontkent hij de onmogelijkheid het koloniebestuur door de Rijkswet te doen „regelen". Zoo de Rijkswet dat niet kan, „het zal dien van 's Konings hand evenmin kunnen ontvangen". De onwaarheid dier redenen aan te toonen, was, meende hij, gemakkelijker, „dan het vooroordeel, tot welks verschooning zij moesten dienen".

Met een herinnering aan een, zich sinds 1840, in en buiten de Staten-Generaal vormende steeds sterker wordende overtuiging van het tegendeel, herinnert hij er ook aan dat het Gouvernement zelf bij de ontwerpen van verduidelijking en wijziging van het voorstel tot Grondwetsherziening, aan den wensch tot grootere deelname der Staten-Generaal aan het bestuur der koloniën dan tot nu toe, heeft toegegeven. Al is dat voorstel zelf nog geheel onvoldoende. Maar het is in elk geval een erkenning, die grond geeft tot het eischen van algeheele tegemoetkoming op dit punt.

***

Na die opmerkingen laat Thorbecke de gronden volgen, die hem er toe brengen de voorstellen der Regeering in hare halfheid te bestrijden. Hij wil op dat punt klaren wijn. Want hij zegt:

1°. De wetgevende macht van het Rijk moet die voor de Koloniën zijn. (Op voorbeeld van Grootbritanje en Frankrijk.)

2°. De wet zal niet het gouvernement over Zee verzwakken. Integendeel. Zij zal het versterken. *En daarom wordt zij geëischt.*

3°. Onze Koloniën behoeven geheele hervorming. Noch het overzeesche Bestuur, noch de Minister van Koloniën (alleen) zullen dat kunnen. Alleen een wettelijke regeling zal *stevig en duurzaam* zijn.

4°. Onze Koloniën moeten voor nationale kennis, voor nationale belangstelling, voor nationale werkkracht worden geopend.

Ziehier vier stellingen, die beöogen aan de afgeslotenheid en de geheimzinnigheid van het Bestuur van Nederland over zijn Koloniën voor goed en afdoend een einde te maken.

Scherper en juister kan het niet gezegd, niet geformuleerd worden.

Er blijkt uit een onwrikbaar geloof aan het Parlement. Een geloof, dat in onze dagen door oorzaken, die wij niet behoeven op te sommen, in hooge mate is verzwakt. Het doet verfrisschend aan den sterken wil en de bekwaamheid op te merken, die ook in dit gedeelte van Thorbecke's „Bijdrage" doorstralen. Het was het, ook op dit punt, breken met het absoluut bewind, waarnaar men, zij het in anderen vorm, in onze dagen haakt, zonder zich rekenschap te geven van de gevaren, die het medebrengt. Het was het program der toekomst dat, ondanks alle tegenwerking, de overwinning heeft behaald. Het was, ook ten opzichte van het beheer der Koloniën, het beginsel, dat wordt uitgedrukt door wat Thorbecke als Minister Koning Willem III, bij diens troonbestijging op 12 Mei 1849 in den mond zou leggen:

> „Ook den Koningen kleven menschelijke zwakheden aan en daarom behoeven zij instellingen en zelfstandige voorlichting...."

***

Thorbecke heeft daarmede formule gegeven aan wat het vooruitstrevende en ontwikkelde deel van het Nederlandsche Volk wenschte, zoowel ten opzichte van eigen Regeering, als van die over *het ontzaglijk Rijk*, dat door verre voorgeslachten onder onze hoede, en onder onze zorg was nagelaten.

Regeerkracht en *kennis* vormen den grondslag van die formuleering.

Twee eigenschappen, waarnaar de hunkering van den tegenwoordigen Nederlander opgaat.

H. A. RITTER.

[1]) Ons eerste artikel in Het K. W. *„Ons Indië"* verscheen in no. 28 van 14 Juli 1921. —

[2]) *Welvaart!* Het Koloniaal Weekblad, 18 Mei 1933, no. 20. —

Werkloosheid in Indië.

Een Aneta-bericht aan de dagbladen bracht de vorige week enkele nadere gegevens betreffende de werkloosheid in Ned. Oost-Indië. De toestand is nog van zeer ernstigen aard en steun, in welken vorm ook, blijft onverminderd noodig. Gegevens betreffende de werkloosheid in West-Indië, kwamen ons sedert eenige maanden niet onder oogen; dat wij hier den toestand in Oost-Indië nader beschouwen, wil daarom geenszins zeggen, dat wij voor de moeilijkheden in West-Indië minder aandacht hebben. Het ontbreekt ons echter aan materiaal om den toestand daar op dit oogenblik juist te kunnen beoordeelen. Wellicht vinden de besturen onzer afdeelingen te Paramaribo en Willemstad gelegenheid ons er nader over in te lichten.

Voor wat onze overzeesche gewesten in Azië betreft, heerscht de werkloosheid er nog in zeer ernstige mate. Uit particuliere berichten van vrienden en verwanten in Indië zullen velen het weten, maar ook de statistische cijfers, onlangs gepubliceerd, spreken in dit opzicht een duidelijke taal.

De werkloosheid in haar vollen omvang constateeren, beteekent tevens een antwoord zoeken op de vraag wàt er gedaan wordt om aan de ellende der werkloozen tegemoet te komen. In dezen zin, — het moge met voldoening worden vastgesteld —, wordt veel gedaan. Wij herinneren aan het mooie werk van de Amsterdamsche Maatschappij van Jonge Mannen, welke organisatie voor haar werk in Indië ook financieelen steun ontvangt van het Nationaal crisis-comité. Bovendien wordt bij verschillende gelegenheden in ons land geld ingezameld, dat naar het Indische crisiscomité wordt overgemaakt. Het is in enkele gevallen niet veel, wij gelooven zelfs, dat het, over het algemeen, meer zou kunnen zijn. Waarbij men echter in aanmerking moet nemen, dat velen in Holland rechtstreeks behoeftige vrienden en bloedverwanten in Indië steunen, zoodat men van hen niet verwachten mag, dat zij ook nog bijdragen aan het Indische crisiscomité, wanneer voor dit doel op den liefdadigheidszin in Nederland een beroep wordt gedaan.

De wijze waarop door particulieren en door organisaties in Indië voor de werkloozen wordt gezorgd, verdient allen lof, vooral wanneer men zich een oogenblik realiseert welke moeilijkheden daarbij te overwinnen vallen in een samenleving die van een zeer ingewikkelde structuur is. Er is intusschen iets, dat ons pijnlijk heeft getroffen, namelijk het feit, dezer dagen in de Indische bladen gesignaleerd, dat de jeugd voor den medemensch niet veel over heeft. Dit is een bedenkelijk verschijnsel, dat wij in Holland, gelukkig, niet kennen. Hoe dit verschijnsel verklaard moet worden, wij weten het niet. In ieder geval staat vast, dat de jeugd in Indië onvoldoende van den ernst van den toestand doordrongen is. Een enkel voorbeeld. Te Soerabaia was, met de toegewijde medewerking der leeraren, het plan uitgewerkt voor het houden van een H.B.S.-collecte ten behoeve van de werkloozen. Met het Werkloozencomité en met de pers was alles geregeld, waarbij men er vast op had gerekend, dat er meer dan voldoende leerlingen op de H.B.S. zich beschikbaar zouden willen stellen voor dit goede doel. In deze verwachting werd men leelijk teleurgesteld. Hoewel er nadrukkelijk op gewezen was, dat het ging om den nood van de armsten te lenigen, waren er van de 600 leerlingen slechts 15 bereid één morgen van de twee maanden vacantie te besteden voor dit liefdadige doel....

Lamlendige Jan Salie-geest!

***

De wijze waarop de directies van verschillende groote lichamen in Indië optreden bij het toepassen van harde bezuinigingsmaatregelen, waartoe zij door den nood van den tijd worden gedwongen en waarbij ontslagen niet kunnen uitblijven, verdient hier intusschen óók gereleveerd te worden. Men mag vaststellen ,dat over het algemeen mild en menschlievend hierbij te werk wordt gegaan. De directies doen wat zij voor haar personeel doen kunnen onder de bestaande abnormale omstandigheden. Een treffend voorbeeld hiervan willen wij hier naar voren brengen. Men weet, dat „de suiker" een zeer moeilijken tijd doormaakt. Niettemin heeft de directie van de Koloniale Bank, die in de Vorstenlanden een aantal fabrieken bezit, het zóó kunnen regelen, dat geen enkele employé ontslagen behoefde te worden. Drie suikerfabrieken van de Koloniale Bank in Midden-Java zullen voor 1934 geen riet planten. Op deze drie fabrieken, welke dus het volgende jaar niet malen, zal geen personeel worden ontslagen; het wordt in zijn geheel ondergebracht op de drie wel malende fabrieken, welke dan met dubbele personeelsbezetting zullen werken. Het vaste personeel zal niet gekort worden op salaris; het surplus-personeel zal 10 procent salaris-korting krijgen. De padi-employé's ontvangen 70 procent van het laatst genoten salaris als suikeremployé, benevens een kindertoeslag van tien gulden voor elk schoolgaand kind, met een maximum van drie kinderen.

Verder heeft, naar wij vernamen, de directie van de Koloniale Bank bepaald, dat de employé's, die recht op verlof naar Europa kunnen doen gelden, daarvan gebruik kunnen maken met behoud van vol salaris en vrij passage voor drie volwassenen. Alleen snijvelders, weegbrugemployé's en andere lagere employé's zijn van Europeesch verlof uitgesloten, aangezien deze menschen een te klein salaris hebben om een verlof in Europa door te brengen.

Het behoeft geen betoog, dat toen de employé's van de aan de Koloniale Bank behoorende fabrieken kennis kregen van de nieuwe bepalingen, door de Directie met ingang van 1 Mei j.l. in het leven geroepen, een zucht van verlichting opging!

Wij hebben zooeven gesproken, — ten aanzien van de Jeugd —, van een ellendigen Jan Salie-geest. Maar voor de wijze waarop hier de directie van een der groote Indische cultuurlichamen tegenover haar personeel onder de huidige benarde omstandigheden is opgetreden, doen wij gaarne een woord van oprechte hulde hooren....

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Verhuizend „Boeatan".

„Verhuizen is ons lot."

Bij de waarheid van dit motto ligt, als bij schier iedere verandering hier op aarde, — ook al moge ze ten slotte tot verbetering leiden — toch, voor den gevoeligen mensch, een vaak zeer weemoedige achtergrond.

Reeds sedert eenige weken is *„Boeatan"* bezig aan het *verhuizen.*

In haar oude tehuis, Heulstraat 19 te 's-Gravenhage, bijna 15 jaren lang met liefde door haar bewoond, wordt den laatsten tijd druk overlegd en uitgezocht, geïnventariseerd en ingepakt, afgebroken en beraamd. In hare aanstaande woning, hoek Kneuterdijk No. 28a, wordt steeds harder gewerkt aan de verbouwing en opknapping, inrichting en pasklaarmaking om, zoo goed en spoedig mogelijk, met alles in het nieuw gehuurde pand gereed te komen.

Intusschen heeft „Boeatan" van 16—21

Mei j.l. nog deelgenomen aan de tentoonstelling in het Kurhaus te Scheveningen, door de Haagsche afdeeling der *Nederl. Vereeniging van Huisvrouwen* gehouden, ten bate van het *Indisch Crisis-Comité*[1]) en mocht daar, niet alleen goed succes — ook financieel — boeken, maar tevens vele vrienden winnen voor haar streven in het belang der Indische kunstnijverheid.

Ook dat is weer voorbij en Boeatan's dagen, in Heulstraat 19, zijn nu geteld. Feitelijk moest dat perceel op Donderdag 1 Juni, als dit nummer van *Het Koloniaal Weekblad* verschijnt, reeds ontruimd zijn, maar aangezien niet alles klaar is kunnen komen, niettegenstaande er gedurende de geheele Meimaand hard gewerkt werd, zal de opening van het nieuwe gebouw, naar alle waarschijnlijkheid, eerst op Zaterdag-middag 3 Juni kunnen plaats hebben, hetgeen dan zeker met eenige feestelijkheid gepaard zal gaan.

Het grootste gedeelte van de *barang* (goederen) is reeds naar de Kneuterdijk verhuisd, wat echter geen invloed ten kwade uitgeoefend heeft op de aangename stemming van opgewekte behulpzaamheid, welke in de eenvoudig artistieke sfeer van Heulstraat 19 altijd heerschte.

Integendeel, roepen de nu van versierende kasten en betimmeringen ontruimde localen, bij de oude getrouwen van Boeatan de prettige tijden van *tempo doeloe* (het verleden) in herinnering, toen, evenals nu weer, alle wanden slechts met fraaie Indische ikat- of brocaat-weefsels en batiks behangen werden, die er in hun volle lengte en breedte tentoongespreid, zoo prachtig tot hun recht komen.

Wij raden dan ook allen, die belangstellen in de Indische volkskunsten, in gemoede aan: nu nog eens, voor het laatst, een kijkje te gaan nemen in Heulstraat 19 te 's-Gravenhage, te meer daar er op *Woensdag 31 Mei* en *Donderdag 1 Juni*, ten afscheid, een soort van

Passar-Malem

wordt aangericht, een gezellige gelegenheid, waar men, tusschen elf uur 's morgens en elf uur 's avonds, terecht kan, om, zoowel den geestelijk-verstandelijken, als den materieel-lichamelijken mensch, op Indische wijze, te goed te doen, bij den verheffenden aanblik van mooi kunsthandwerk uit verschillende streken van den Indischen Archipel, thans daar, wegens de verhuizing, tegen zeer lagen opruimingsprijs te koop; en desgewenscht, tevens onder het genot van de grootst mogelijke verscheidenheid van Indische lekkernijen, zoowel op 't gebied van rijsttafel en *kwee-kwee* (lekkers) als van andere dito versnaperingen, als daar zijn: *gado-gado, tjendol* en *klapper-ijs*, waarvoor Boeatan's Indische keuken terecht vermaard is, ja zelfs van gerechten, op echt Surinaamsche of Curaçaosche wijze klaar gemaakt. Dit laatste echter alleen mits een dag te voren besteld, om zeker te zijn, dat er liefhebbers voor komen.

Maar ook hun, die niet rechtstreeksch er mede bekend zijn, kunnen wij, zoowel de Oost- als de West-Indische spijzen, op Boeatan's zorgvuldige manier bereid, ten zeerste aanbevelen.

Men neme daarvan maar eens de proef! Onbekend maakt dikwijls *onbemind.*

Reeds menige *totok* (iemand, die nooit in Indië is geweest) werd bij Boeatan een groot liefhebber van Indische spijzen. En wat de Indische kunstnijverheid betreft, hetgeen natuurlijk daar als hoofdzaak geldt, is in die toonkamers menige onwetende of onverschillige, tot warm bewonderaar, ja zelfs tot onverzadigbaar verzamelaar geworden.

Bovendien: de weg tot de liefde voor de kunst schijnt ook wel eens langs de maag te gaan.

Op Woensdag 31 Mei en Donderdag 1 Juni a.s. zullen hopelijk nog velen, in beide richtingen, bekeerd worden, vooral wanneer de getrouwe stamgasten van Boeatan, die dan natuurlijk niet ontbreken zullen, ook *vele* hunner vrienden en bekenden opwakken om Boeatan-waarts te gaan.

Dan kan 't daar een prettig *Passar-Malem*-feest worden, een afscheid het goede, oude „Boeatan" waardig, en tegelijk een opwekking tot krachtigen, hoopvollen arbeid in het nieuw te openen gebouw, met zijn prachtig uitzicht op Voorhout en Kneuterdijk, zooals uit twee foto's op de foto-pagina blijkt.

[1]) Zie de foto in dit nummer, op den openingsavond genomen waarop de meisjes in Menangkabausch adatcostuum en het bamboe-tentje met Indische bloemen, zoo decoratief uitkomen. — Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Het wereldbeeld. Indië en het Moederland.

Veel aandacht is aan crisis- en conjunctuurstudie slecht besteed. Noch vergelijkingen met de conjunctuurbeweging der vorige eeuw, noch die met de crises van 1867, 1889 en 1907 kunnen iets baten; noch verhandelingen over productie en consumptie; noch zelfs internationale regelingen anders dan die welke (als Lausanne) tenslotte slechts correcties op al te grove fouten in vredesverdragen zijn. Het wereldbestel wordt *niet* bepaald door reguleerbare bewegingen op het veld van financiën en economie. Het wordt — n.h.i. van *De Loc.* (18/4, blz. 19) — bepaald door de krachten, welke in de verschillende volken leven; door de onverklaarbare beweging die, als van eb en vloed, *volken* doet opleven, ontwaken en zich doet ontwikkelen; en andere onverbiddelijk drijft naar stilstand, achteruitgang en verval. Zoo wordt ook in 1933 de toestand der wereld *niet* beheerscht door verschijnselen, welke voortkomen en te verklaren zijn uit „de crisis", maar wel door andere, die met de crisis slechts zeer indirect in verband staan.

Dat zijn: de gebeurtenissen in *Rusland*, de ontwikkeling in *Japan*, de verhoudingen in *overig Azië* en die in *Centraal Europa*, een viertal cardinale punten in het wereldbeeld. De Unie van Sowjet-Republieken vormt een economische eenheid, die self-supporting wordt. Zij voert de productie op van tallooze goederen, die de overige wereld te veel heeft; zij plant aan *suiker, thee* en katoen, zij begint nieuwe kopermijnen, ijzermijnen en *petroleumbronnen*, zij maakt *synthetische rubber* en opent tientallen nieuwe fabrieken op ieder gebied. De „crisis" doet zich ook in Japan gelden, maar Japan's ontwikkeling, Japan's geweldige machtsontplooiing vormen wereldfactoren, welker beteekenis ver boven elke incidenteele crisis uitreikt. In beperkter zin doet een verwante ontwikkeling zich in andere Aziatische landen voor, vooral ook in het Naburige Oosten.

Het 14de Congres van het Indo-Eur.-Verbond werd den 15den April te Malang geopend (*De Loc.* 20/4, blz. 4 en 17). De voorzitter van het hoofdbestuur, de heer *F. H. de Hoog*, sprak o.m. over *de verhouding van Ned.-Indië met het Moederland*. Spreker hoopte, dat men ook in Nederland beter zal gaan beseffen de belangen van Indië en de export van Indië een betere erkenning zal krijgen dan voorheen; tevens, dat de belangen der Rijkseenheid beter in Nederland begrepen zullen worden en de herziening van vele begrippen t.a.v. Indië daarvan het gevolg zal zijn *(Applaus)*.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (20/4 „Nederland's positie in het Verre Oosten", *Ch. J. I. M. Welter)* en het *Soer. Hbl.* (18 t/m. 22/4, 1ste bl. Correspondenties).

Gezagsondermijning.

Op de sluitingsvergadering van het te *Soerabaja* gehouden *Partij Indonesia-Congres* was *mr. Mohamad Djamin*, een zeer recent abituriënt van de Rechtshoogeschool te Batavia, de laatste spreker (*De Loc.* 24/4, blz. 19). Zijn betoog was ongeveer a.v.: „Wij dienen een Republiek Indonesia te vestigen en dienen daarbij een voorbeeld te nemen aan den vrijheidsoorlog in Britsch-Indië. Gandhi echter — de auctor intellectualis daar — geeft geen genoegdoening, daar hij tracht het geweld buiten te houden. Het is thans wel duidelijk dat liefde onder de volkeren een utopie is, men is vriend of vijand, en geweld is de eenige macht. Men bereikt niets zonder geweld, daarom bereikte Gandhi ook niets. Men dient zich op geweld te baseeren en agressief te zijn." Aldus is in het openbaar beleden, *dat de P.I. een volkomen radicaal-revolutionnair karakter draagt*. Mr. Djamin bevindt zich thans in arrest.

Dank verschillende *Inlandsche juristen*, voor wier juridische kennis in Indië geen loonend arbeidsveld gevonden wordt, is *Soerabaja* en vooral zijn naaste omgeving geïnfecteerd met een opstandigen geest. Het *Soer. Hbl.* (20/4, 2de bl. „Hoorende doof", *J. G. B.*) waarschuwt voor het verwordingsproces dat zich meer en meer om de handelsstad onder de bevolking openbaart; het is gewenscht om bewegelijke troepen eens eenige weken wat machtsvertoon hier te doen houden.

Het *Soer. Hbl.* (19, 20, 21 en 22/4, *J. G. B.*) wijst op de „Bestuursverwording" in enkele streken op Java. O.a. is het Inlandsch Bestuur in de streek tusschen Wonokromo en Porrong vergiftigd door Indonesische nationale leiders; de ware hoofden zijn de Soerabajasche leiders.

In de *Vorstenlanden* valt zeer zeker goeds te zeggen van een deel van de actie van verschillende goed-willende vereenigingen. Deze vereenigingen vormen echter — volgens het *Soer. Hbl.* (19/4, 3de bl. „Stroomingen") — de minderheid; de meerderheid streeft gansch andere doelstellingen na. In de verhouding van Javaan tegenover Javaan zijn de *beleefdheidsvormen* iets levends. Het zijn niet in de eerste plaats de meer ontwikkelden, die zich aan den ouden „slaafschen" adat onttrokken, maar juist het gewone kampongvolk, koelies vaak. Die menschen laten dat niet uit zichzelven; dat is hun ingeblazen. Tijdens de huwelijksfeesten in het Solo'sche hof, was menige schampere opmerking onder het gemeene volk te beluisteren; het zijn dezelfde klanken, welke in het Westen geleid hebben tot de gezagsschemering.

In een forsch *pleidooi voor den Zeekrijgsraad* (*Soer. Hbl.* 19/4, 2de bl.) heeft de verdediger der twee beklaagden wegens dienstweigering, Kooyman en Heins, den Raad voor oogen gebracht „hoe funest het gestook, begunstigd door een uiterst verdraagzame houding der Regeering, voor het militair besef van den schepeling is geweest, en dat het daarom niet aangaat hen thans ten volle militair toerekenbaar te achten en hen op grond daarvan zwaar te straffen. *De hoofddaders* (in Nederland) gaan vrij uit en worden gehonoreerd met een gratificatie ten koste van deze beklaagden en hunne gezinnen; deze beklaagden zijn ook als slachtoffers te beschouwen." In *de overwegingen van het vonnis jegens Heins* werd door den Raad o.m. gewezen op den aan den militair te stellen eisch, dat hij bij een ernstige verstoring der tucht als de onderwerpelijke, zonder aarzeling toone, dat hij staat aan de zijde van het Gezag.

Evenals het *Soer. Hbl.* (19/4, 2de bl. *J. G. B.*) roemt ook *De Java-Bode* (19/4 „De Mijlpaal" en „Indrukwekkende les") het prachtige pleidooi van den verdediger, den Off. van Adm. der 2de kl. *H. C. van 't Hoff*. Het bevat *h.i.* eene indrukwekkende les voor alle gezagsdragers. Voor ieder, die als orgaan der Regeering is te beschouwen, van Landvoogd tot fuselier, geldt boven alles deze les: zorg dat het aan u toevertrouwde Gezag niet wordt aangetast. Zijt gij hiertoe niet in staat: ga dan heen!

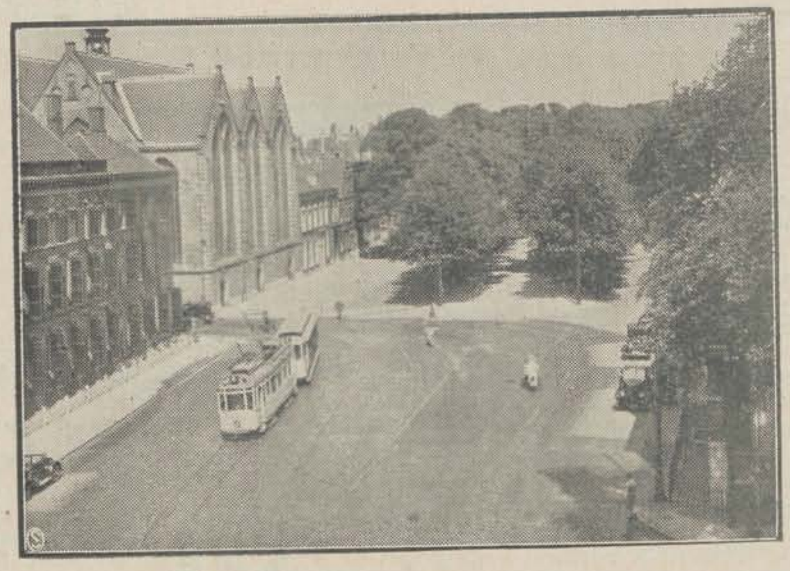
De verslagen der Alg. Rekenkamer.

De verslagen der Algemeene Rekenkamer in Indië acht *De Java-Bode* (20 en 21/4, *Z.*) altijd leerzaam; zij geven telkens een scherpen kijk op tal van minder toelaatbare handelingen mat 's Lands gelden. De Rekenkamer klaagt stereotiep over de geringe belangstelling, die bij vele landsdienaren voor de aanwending van gouvernementsgeld bestaat. Dit zal — verzekert *Z.* — pas anders worden, zoodra de Regeering krachtiger optreedt.

Index-cijfers.

Volgens onderstaande index-cijfers (*Soer. Hbl.* 18/4, 3de bl.) is de levensstandaard (kosten van voeding) van den Europeaan op Java nog hooger dan in 1913, van den Inlander 35 pct. daar beneden:

	Eur. gezin	Inh. bevolk.
1913 gem.	100	100
1928 gem.	167	148
1929 gem.	166	157
1930 gem.	163	152
1931 gem.	146	102
1932 gem.	123	76
1931 Dec.	134	88
1932 Jan.	132	85
1932 Febr.	131	84
1932 Maart	128	83
1932 Dec.	114	68
1933 Jan.	133	65
1933 Febr.	111	65
1933 Maart	108	

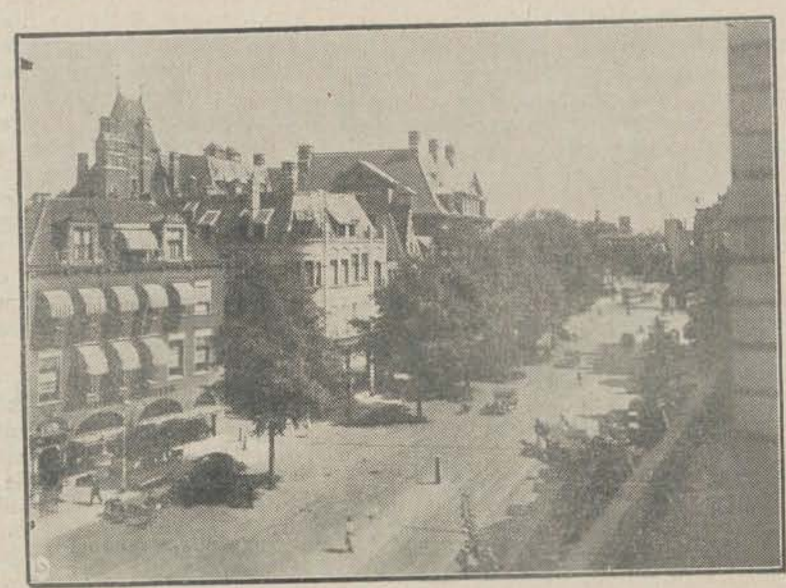

In de nieuwe vertrekken van „Boeatan” in de Heulstraat, hoek Kneuterdijk, valt veel te genieten. Maar het uitzicht, — op het Lange Voorhout —, vormt nog een genot apart!

Indische figuren in Holland.

Mr. A. B. Cohen Stuart, de eerste voorzitter van den Volksraad, oud-adviseur voor de Decentralisatie, thans secretaris van het Haagsche Crisiscomité.

Het bekende „Boeatan” in de Heulstraat te 's-Gravenhage breidt zich uit en betrekt nieuwe zalen, waarvan het uitzicht verrassend is. Men heeft bijvoorbeeld, zooals deze foto laat zien, een aardig uitzicht op de Kneuterdijk. Elders in dit nummer vindt men uitvoerige bijzonderheden over „Boeatan”, dat een nieuwe en belangrijke periode van zijn bestaan tegemoet gaat.

Een kijkje op de tentoonstelling in het Kurhaus te Scheveningen, dezer dagen gehouden en op voortreffelijke wijze georganiseerd en ingericht door de afdeeling Den Haag van de Nederl. Vereeniging van Huisvrouwen. De opbrengst kwam ten bate van het Nederl. en van het Indische crisiscomité. Onze medewerkster, mevr. Van Beresteyn—Tromp, heeft zich voor de inrichting van het Indische gedeelte dezer druk bezochte expositie, — waarop op zoo treffende wijze het leven van de huisvrouw in Indië werd duidelijk gemaakt —, zeer veel moeite gegeven. Men ziet hier een genoegelijk Indisch hoekje in het Scheveningsche Kurhaus...

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (18/4, 2de bl. „Een crisis-gesprek"; 11, 12, 18 en 20/4, 3de bl. „De nood nijpt", *d. W.*) en *De Java-Bode* (21/4 „Devaluatie van den Indischen gulden", de heer *Kan* in den Volksraad).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

Actie van inlandsche vakvereenigingen.

Te Batavia heeft de vorige maand een combinatie-vergadering plaats gehad van de P. P. B. B., — de „Perserikatan Pegawai Bestuur Boemipoetra", de vereeniging van inlandsche B. B.-ambtenaren en vakvereenigingen van inlandsche landsdienaren. Uit de verslagen in de inlandsche pers blijkt, dat op deze bijeenkomst onderwerp van bespreking vormde het praeadvies, uitgebracht door den Voorzitter van het Hoofdbestuur van de P. P. B. B., den heer Wiranatakoesoema omtrent: „Salarissen der ambtenaren van het Nederlandsch-Indische Gouvernement", vervat in een tiental stellingen.

Op de vergadering waren vertegenwoordigd 14 vakvereenigingen.

De besprekingen bewogen zich voornamelijk om de in de geponeerde stellingen voorkomende saillante punten, te weten:

a. De salarissen moeten ter verkrijging eener rationeele bezuiniging zijn gebaseerd op één schaal en worden vastgesteld naar Indischen maatstaf. (Indianisatie).

b. Voor leidende en stafbetrekkingen ware een speciale salarisregeling in het leven te roepen, terwijl aan importkrachten tropentoelage ware uit te keeren.

c. Bij de vaststelling van de salarissen naar Indischen maatstaf ware tot maatstaf te nemen de door de P. P. B. B. in haar Algemeene Vergadering in 1930 vastgestelde verbeterde bezoldigingstaten (als bijlage bij het prae-advies gevoegd).

Ten aanzien dezer punten werden de volgende bezwaren c.q. suggesties naar voren gebracht.

Het doen uitkomen van importkrachten ware zóoveel mogeijk te beperken tot de hoogst noodige gevallen, terwijl alleen aan deze krachten buitenlandsch verlof ware te verleenen. In dit verband werd door enkele sprekers de opmerking gemaakt, dat de importkrachten, die na beëindiging van hun dienstverband in Indië in een andere Gouvernementsbetrekking werden geplaatst, ook in deze nieuwe functie als importkrachten werden beschouwd en de voordeelen daarvan genoten, hetgeen niet juist werd geacht.

Op de vraag van een afgevaardigde, wat onder „Indischen maatstaf" moest worden verstaan, antwoordde de prae-adviseur daarvan geen bepaalde definitie te kunnen geven, doch merkte op, dat hij in verband daarmede juist de salaris-schalen der Indonesische B. B.-ambtenaren als basis voor de vaststelling der salarissen van de overige landsdienaren heeft genomen, omdat in die schaal ambtenaren zijn ondergebracht van verschillende levenswijze. Een deel dier ambtenaren richt zich naar de levenswijze der Westerlingen, zonder geheel „verwesterd" te zijn, terwijl een ander deel leeft volgens de Inheemsche levenswijze. Verder vindt men in de betrekkelijke schalen salarisen, varieerende van *f* 15,— tot *f* 1350,—.

Na sluiting van het debat werden door de conferentie de volgende conclusies geformuleerd:

De conferentie van vakorganisaties, gehouden op den 15den April in Hotel des Indes te Batavia-Centrum:

Gehoord de besprekingen:

1. Verklaart zich accoord met de algemeene lijnen van de door den heer Wiranatakoesoema in zijn prae-advies geponeerde stellingen.

2. Hecht haar goedkeuring aan de instelling van een commissie, welke tot taak heeft het ontwerp van de herziene B. B. L. te bestudeeren en met betrekking daarop voorstellen te formuleeren.

3. Bedoelde commissie samen te stellen uit vertegenwoordigers der verschillende vakorganisaties.

4. Stelt vast, dat bedoelde commissie bij haar studiearbeid tot leidraad zal nemen de hiervoren bedoelde stellingen en de op deze conferentie gehouden besprekingen.

Verder werd door de conferentie de volgende motie aangenomen:

Gehoord de besprekingen:

Besluit der Regeering eerbiedig te verzoeken om, alvorens zij de voorstellen betreffende de herziene B. B. L. van de commissie-Van Buuren bij den Volksraad indient, de vakorganisaties in de gelegenheid te stellen daarvan kennis te nemen en met betrekking daarop eventueele voorstellen aan de Regeering kenbaar te maken.

En gaat over tot de orde van den dag.

Tenslotte werd door de conferentie besloten, dat de studiecommisie samenwerking zal zoeken met de P. V. P. N. en andere Indonesische vakcentrales teneinde zoo mogelijk tot overeenstemming te komen ten aanzien van het in verband met de nieuwe salaris-regeling in te nemen standpunt.

In de huishoudelijke vergadering vormde de hoofdschotel der besprekingen de verklaring van den heer Soetardjo in de dagbladen, waarin deze de verantwoordelijkheid van de door hem op den 14den Februari 1933 gehouden rede over de verhouding van het Europeesch en Inlandsch Bestuur op zich nam.

Tenslotte werd een motie aangenomen, waarbij de rede door den heer Soetardjo in den Volksraad uitgesproken werd goedgekeurd en aan de vertegenwoordigers in den Volksraad vol mandaat wordt gegeven en het volle vertrouwen in alle aangelegenheden wordt toegezegd.

Verscherpt politioneel optreden.

In „De Stuw" werd er onlangs op gewezen, dat het verscherpt politioneel optreden op vergaderingen, niet uitsluitend de bijeenkomsten betreft van extremisten, ofschoon uiteraard zij in hoofdzaak de ijzeren hand der politie hebben moeten voelen.

Blijkens het orgaan van „Boedi Oetomo" zou een te Semarang gehouden openbare vergadering van een vakvereeniging, de „*Persatoean Boeroeh Kreta-api Indonesia*", door de politie ontbkonden zijn, omdat een spreker de V. O. C. in zijn rede betrok. Zoo zou blijkens hetzelfde orgaan op een besloten vergadering van *Boedi Oetomo* te Ponorogo, waarin een vertegenwoordiger van het hoofdbestuur zou spreken over.... reclasseering, dus een propaganda voor een overheidsinstelling, zoodanig scherp zijn gecontroleerd, dat bezoekers, die niet een bewijs van lidmaatschap of een uitnoodigingsbrief konden vertoonen, verwijderd moesten worden. Zoo zouden blijkens „*Soeara Oemoem*" van 8 April in het Kertosonosche en Sidoardjosche gehouden vergaderingen van *Roekoen Tani*, d.z. op initiatief van P. B. I. opgerichte boerenbonden, zoodanig scherp zijn bewaakt door volledig bewapende politiemannen, dat de tani's volkomen zijn afgeschrikt. Zoo zou blijkens hetzelfde blad van de agenda eener besloten ledenvergadering van de „*Perserikatan Goeroe Indonesia*" op last van de politie het onderwerp „P. G. I. dan sekolah liar" moeten zijn afgevoerd. Zoo zou blijkens de „*Soeara Oemoem*" van 3 April een op 2 April te Soerabaja gehouden openbare vergadering van de jeugdvereeniging „*Indonesia Moeda*" door de politie zijn ontbonden, omdat een spreker zou gezegd hebben, dat de Indonesiërs niet vrij zijn en derhalve strijden moeten om de vrijheid te verkrijgen.

Uit de aangehaalde voorbeelden blijkt dus wel, dat het verscherpt politioneel optreden tegen „*Indonesiërs*" waarlijk niet tot de z.g. extremistische partijen is beperkt.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

Indisch Militair Tijdschrift.

De April-aflevering brengt o.m. beschouwingen over een historische Javaansche strijdwijze, de „Soepit Oerang", slagorde van de kreeft. E. T. Kengen schrijft over het lichte twee-motorige vliegtuig. Voorts worden in dit nummer verschillende militair-technische onderwerpen behandeld.

De Rijkseenheid.

Het nr. van 24 Mei opent met enkele notities bij beschouwingen, welke dr. H. G. Heyting heeft gegeven in de Mei-aflevering van „De Indische Gids" over Javanen-kolonisatie naar Nieuw-Guinea en over de mogelijkheid Joden voor kolonisatie naar Nieuw-Guinea over te brengen. De heer W. F. J. Kroon, oud-resident van Menado, stelt en beantwoordt in deze aflevering de vraag: Moet de Staatkunde monopolie zijn van partijpolitici?

De Stuwing.

De Mei-aflevering van dit maandblad uitgaande van de Amsterdamsche Maatschappij voor Jonge Mannen, brengt o.m. een artikel: „Met de Paaschdagen bij de A.M.V.J. te Bandoeng".

Landbouw en Veeteelt.

Uit den inhoud van de 15 April-aflevering noteeren wij het slot van de beschouwingen over het kweeken van het djeroekplantmateriaal en over het kweeken van succulenten in Ned.-Indië. Voorts een en ander over het Nias-varken.

Onze Stem.

Het nr. van 21 April publiceert in extenso de Jaarrede van den voorzitter van het I.E.V. gehouden op het onlangs plaats gehad hebbende 14de congres van het verbond. W. Marcus schrijft over de nieuwe salaris-regeling. Voorts brengt dit nummer het vervolg van de voordracht van ir. J. H. Schijfsma over het I.E.V. en de Nieuw-Guinea-beweging.

Spoor- en Tramwegen.

De Mei-aflevering brengt o.m. de „Kroniek der Indische spoorwegen" over het tijdvak van 16—30 April 1933 van de hand van den Indischen medewerker van het blad, den heer G. Lutz. Verder brengt deze aflevering een „In memoriam" Th. Hillen gewijd, den op 22 April j.l. overleden oud-exploitatiechef der Serajoedal Stoomtram Mij.

De Indische Post.

Naar aanleiding van het geval—Cramer geeft de „Indische Post" van 22 April een precedent uit de parlementaire geschiedenis van Nederl.-Indië: het geval—Keuchenius, vijf-en-zestig jaar geleden! „Buitenman" schrijft over Batavia in oude tijden.

De Stuw.

In het nr. van 16 April wordt een en ander opgemerkt omtrent het verscherpt politioneel optreden op vergaderingen.

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

Het nummer van 14 April opent met een artikel van mr. M. de Vries over de Indische Vennootschapsbelasting. Over de handelsbeweging van Menado schrijft de heer J. H. R. Broeder. Behalve diverse marktberichten brengt deze aflevering nog een artikel van ir. P. K. J. H. Krülls over de „Vuurwerk-ordonnantie 1932."

Algemeen Landbouw Weekblad.

Het nr. van 22 April brengt o.m. aanteekeningen bij de ingezette actie tegen de hooge theerechten. In een artikel „Margosa-olie" wordt de cultuur daarvan een cultuur met bestaansmogelijkheden genoemd. Uit den inhoud noemen wij nog: „Gevaarlijke tabaksvijanden", „Electrisch neerslaan van rubber" en „het kweeken van groenten in Indië".

Het M. U. L. O.

Nr. 17, van 7 Maart jl., van het orgaan van de Vereeniging van Leerkrachten bij het Mulo in Ned.-Indië, opent met een artikel: „Onze pensioenen". Voorts vele vereenigingsmededeelingen.

De Opbouw.

De Mei-aflevering opent met een „In memoriam" prof. mr. C. van Vollenhoven, van de hand van mr. A. M. Joekes.

De Tempelier.

Het nr. van 16 April van het orgaan voor drank- en opiumbestrijding, brengt het verslag van de zesde Groot-Loge-zitting tijdens de Paaschdagen in Bandoeng gehouden. Voorts worden in deze aflevering opmerkingen gemaakt over het in bedrijf stellen van de tweede bierbrouwerij in Indië, de Archipel-brouwerij.

Vrouwenrechten.

Het April-nummer van het maandblad van de Vereeniging voor Vrouwenrechten in Ned.-Indië, brengt het verslag van de openingsrede, uitgesproken door de presidente op de onlangs gehouden Jaarvergadering.

Orgaan Ned. Ind. Plantersbond.

Het nr. van 22 April brengt, behalve vereenigingsnieuws, beschouwingen over de werkloosheid en haar bestrijding. Onder „Cultuurbelangen" wordt de inlandsche rubbercultuur behandeld.

Indologenblad.

Het orgaan van de Indologenvereeniging te Leiden brengt, in het nr. van 15 Mei j.l., een „In memoriam" prof. Van Vollenhoven gewijd. Verder noemen wij een bijdrage: „Tempo dahoeloe in de Buitengewesten", meer speciaal in de Lampongs.

De school van Ned.-Indië.

Het nr. van 21 April van het Orgaan van het Nederl.-Ind. Onderwijzers Genootschap opent met beschouwingen over betrouwbaarheid van persverslagen. Een artikel „Reorganisatie en Leerplanwijziging" wordt in dit nummer vervolgd. Bij deze aflevering is gevoegd het steno-analytisch verslag der behandeling van de strafzaak tegen de heeren Reens en Vrijburg.

Onze Vloot.

Uit den inhoud van de Mei-aflevering noteeren wij een „Ingezonden stuk" naar aanleiding van een in het April-nummer verschenen artikel: „Voor vlagvertoon naar Nieuw-Guinea."

Madjoe.

Het nr. van Mei geeft aanteekeningen van het Hoofdbestuur over de pensioensgelijkstelling.

Luchtvaart.

Het Maart-nummer van het orgaan van de Kon. Ned. Ind. Vereeniging voor luchtvaart en van de Ned.-Ind. Vliegclub, geeft beschouwingen over het luchtverkeer in 1932. Voorts een artikel: „De Indische luchtpost in 1932".

Actueel Wereldnieuws en Sport in Beeld.

Het nr. van 15 April brengt een belangwekkend artikel over Nieuw-Guinea.

Het nr. van 22 April is geheel aan de Willem de Zwijger-herdenking gewijd.

Maandblad Ver. van Hoogere ambtenaren.

Het Maart-nummer opent met beschouwingen over de nieuwe salarisregeling. Voorts noemen wij een bijdrage „Onze Pensioenen", in verband met de dreigende korting.

De Huisvrouw in Indië.

De April-aflevering brengt o.m. iets over maatschappelijk werk te Batavia.

Orgaan Ned.-Ind. Officiersvereeniging.

Uit den gevarieerden inhoud van de Maart-aflevering noemen wij: „Het aandeel van Nederland in de openstelling van Japan", „Mohammedaansch Huwelijksrecht" en „Uitstapjes in het taalgebied van het Maleisch". Voorts veel vereenigingsnieuws, waaronder het jaarverslag 1932 van de Ned. Ind. Officiersvereeniging.

***

BUITENLANDSCHE TIJDSCHRIFTEN.

La Quinzaine Coloniale.

In het nr. van 10 Mei komt in de rubriek „Bij onze Buren" een notitie voor over de beperking van den rijstimport in Ned.-Indië.

Afrika-Nachrichten.

Het 1 Mei-nummer brengt een artikel over koloniale politiek en koloniale staatshuishouding. Verder noemen wij een bijdrage over den arbeid van Duitschers en Engelschen in de voormalige Duitsche koloniën in Afrika.

***

ZENDINGS- EN MISSIE-BLADEN.

Nederlandsch Zendingsblad.

In het Maart-nummer komt o.m. een artikel voor over het Ziekenhuis van Lao si Momo, in Deli. Voorts een artikel met foto's over de kweekschool te Probolinggo.

Ons Suriname.

Nr. 5 van het zendingsblad uit de Evang. Broedergemeente brengt notities bij de jaarverslagen van den Zendingsarbeid onder de Boschnegers in Suriname.

Koloniaal Missie Tijdschrift.

Het 15 Mei-nummer van dit tijdschrift, uitgave van de Indische Missievereeniging staat stil bij de benoeming van den nieuwen Apostolisch Vicaris der Kleine Soenda-Eilanden en bij het vertrek van Mgr. Bos, in wiens handen gedurende 27 jaar de leiding van het missie-werk op Ned. Borneo lag. Voorts brengt dit nr. het Jaarverslag 1932 der Missie van Suriname en een en ander over het katholieke vereenigingsleven in Padang.

***

OVERDRUKKEN.

Wij ontvingen een overdruk uit de „West Indische Gids" van Mei, onder den titel: „Gegevens omtrent het op 31 Augustus 1923 te Paramaribo onthulde standbeeld van H.M. de Koningin, ter gelegenheid van haar zilveren Regeeringsjubileum", door Fred. Oudschans Dentz.

Hetzelfde nr. van de „West Indische Gids" bevatte een bijdrage van den heer Oudschans Dentz: „Gegevens omtrent het geschenk ter gelegenheid van het 25-jarig huwelijksfeest van het Koninklijk Echtpaar door de bevolking van Suriname aangeboden, van welk artikel wij eveneens een overdruk ontvingen. Beide overdrukken treft men in de leeskamer onzer Vereeniging aan.

Suriname

Nieuwe weg.

Wij lezen in De West, dat de aanleg voltooid is van den weg die Mattonshoop met Kwatta verbindt. Deze rijweg verheugt zich in een druk bezoek. De omwoners zijn het Bestuur ten zeerste dankbaar.

Herdenkingspostzegels.

Wij herinneren de postzegelverzamelaars er aan, dat ter gelegenheid van den 400sten geboortedag van den Vader des Vaderlands in Suriname een herdenkingspostzegel van 6 cent is uitgegeven welke tot eind December 1933 geldig is. Daarna wordt de ev. overblijvende voorraad vernietigd. Het stelt den Prins voor naar het schilderij van Key in het Mauritshuis.

De Joden in Suriname.

In het nummer van 14 April no. 24 van het Alg. Weekblad voor Christendom en Cultuur schreef mr. dr. P. H. W. G. van den Heim een lezenswaardig artikel: Het zwerven van Israël, waarin de vestiging in Brazilië Cayenne en later Suriname wordt behandeld. Bij de verovering van Suriname door Abraham Crynssen op 27 Febr. 1667 werd in art. 4 van het verdrag bepaald: „zy Engelsche, Jooden, enz. zullen hebben en genieten alle gelijke Privilegien, als de Nederlanders." Ondanks het wegtrekken van velen hunner telde de kolonie in 1694: 570 personen van de Port. Isr. gemeente met 40 plantages en 9000 slaven, welk bezit in 1730 tot 115 plantages was aangegroeid. Daarbij kwamen later een groot aantal Joden van Duitsche herkomst. Nederland heeft zijn beloften aan de Joden ten volle nagekomen en van hen kan worden gezegd, dat zij welvaart hebben gebracht en genoten in hun tweede vaderland. De trek van de plantages ging later naar de stad en het dorp op de Joden savanne was in het begin van de 19de eeuw bijna verlaten. Tenslotte maakte een brand er in 1832 een einde aan. In den loop der eeuw verwierven de Joden zich te Paramaribo de positie eener stedelijke aristocratie en zien wij hen een plaats innemen in handel, ambt en vrij beroep. Van een „Joden kolonie" kan men echter niet meer spreken. Geleidelijk is een groot deel der Surinaamsch Joodsche bevolking naar Nederland gekomen. Men zou wellicht — zegt de schrijver — Den Haag het laatste station kunnen noemen op den eeuwenlangen weg die van Palestina over Spanje, Portugal, Brazilië, Cayenne, Essequebo en Suriname naar ons veilig vaderland voert. Menig andere groep van zwervend Israël kan niet van zulk een vreedzaam eindpunt spreken. Belangstellenden in de Portugeesch Joodsche Natie verwijzen wij naar het werkje: De Kolonisatie van de Portugeesch Joodsche Natie en de geschiedenis van de Joden Savanne, door Fred. Oudschans Dentz, bij Menno Hertzberger, Amsterdam, in 1927 uitgegeven (2de druk).

Dominica's Caraïben-koning overleden.

Een gewezen koning der Caraïben in Dominica, Jules Coriette, die ongeveer 25 jaren geleden Koning Ogisse (Auguste) opvolgde, is volgens de Dominica Chronicle overleden.

Hij bestuurde het Caraïben reservaat met vriendelijkheid, wijsheid en onpartijdigheid. Onder zijn leiding waren de Caraïben gelukkig en tevreden en zij voerden zijn bevelen zonder tegenspraak of klacht uit. Jaar na jaar deed hij een beroep op hen om de wegen te herstellen en geen hunner zag tegen die taak op. Hij kende zijn volk en wist ook hoe ze behandeld moesten worden ten einde hun eerbied en samenwerking te verwerven.

Wijlen deze koning nam deel in het officieele welkom van den prins van Wales, die in 1921 Dominica bezocht. Ongeveer 8 jaren geleden trok hij zich uit zijn ambt op pensioen terug.

Dr. Walther E. Roth. †

Verwijzende naar de levensbeschrijving van dezen Engelschen geleerde, wiens heengaan op 5 April te Georgetown wordt gemeld in een artikeltje in de N. Rott. Courant van 19 dezer, avondblad A van de hand van Fred. Oudschans Dentz maken wij alleen melding van het feit, dat de gouverneur van Britsch Guyana in een buitengewoon nummer van de Gazette van 6 April van het groote verlies voor de kolonie melding maakt. Zeker wel een bewijs van waardeering. Als opvolger van James Rodway, als curator van het Museum te Georgetown, overtrof hij dezen pionier nog in kennis. Immers hij beheerschte Nederlandsch en Duitsch en tal van boeken en artikelen over Suriname en Britsch Guyana vertaalde Dr. Roth, die tevoren vele jaren in Australië en Queensland woonde, in het Engelsch.

De strafkolonie in Fransch Guyana.

Na Dominica en Britsch Guyana, thans iets over de oostelijke nabuur Cayenne.

Wij hebben al eerder in het K. W. en elders op het onmenschelijke bagno in Fransch Guyana gewezen, waaruit zoovelen jaar in, jaar uit naar ons Suriname vluchten.

W. Lalande wijdt aan deze in 1854 ingestelde strafkolonie een reeks artikelen in La Quinzaine Coloniale van 25 April, 1 en 10 Mei, welke hij met deze woorden begint: „Het leven in het bagno is onmenschelijk en verderfelijk".

Hieraan kunnen wij toevoegen, dat in de vergadering van de Union Coloniale op 8 Maart, in het bijzonder aan Fransch Guyana gewijd, onder voorzitterschap van minister Gratien Candance, gedeputeerde en oud-onder-secretaris van Koloniën, de heer Jacques Bardoux, lid van het Instituut o.a. zeide: „De eerste kwestie, welke ons levensbelang voor de ontwikkeling van Guyana toeschijnt is de opheffing van het bagno".

Ook de gouverneur Lamy, die tevoren gouverneur van Magdagascar was, zeide: „Mijn persoonlijke meening is, dat het bagno een ruïne voor Guyana is en een van de voornaamste oorzaken van zijn achteruitgang".

Vreemdelingenbezoek aan Suriname.

De vliegmachines van de P. A. A. (Pan American Airways) blijven belangstellende vreemdelingen naar Suriname voeren. Zoo kwam daar aan Kolonel E. Alexander Powell, een der meest bekende schrijvers van reisverhalen, welke de Mac Millian Publishing Comp. te New York uitgeeft en waarvan de heer Powell reeds een 30-tal schreef, o.a. een over Ned.-Indië. De reis van den heer Powell die van Mimiami kwam, heeft ten doel een beschrijving van de Guyana's te geven (met uitzondering van Fransch Guyana), Venezuela, Columbia en Centraal Amerika. De oud-kolonel die al 34 jaren van land tot land reist en die in den wereldoorlog vele ervaringen opdeed en veel schreef, wenscht ook de ontwikkeling van het vliegwezen onder de P. A. A. te beschrijven. Hij bleef 2 dagen in Paramaribo, dat hij „Clean and pretty, just as Java" noemde.

Om een reeks artikelen in de Cosmopolitan Magazine te schrijven kwamen in Paramaribo aan, ook per P. A. A., Robert Forrest Wilson, journalist en Clayton Knight, teekenaar. De belangstelling dezer vreemdelingen in Suriname is verheugend. Het is te hopen, dat hun kort bezoek aan het land, dat daardoor onder de oogen van duizenden lezers zal komen, geen aanleiding tot onjuistheden in hun beschrijvingen zal zijn, welke later moeilijk zijn te herstellen.

Het bestuursbeleid.

Wij zullen hier niet alle klachten opsommen, welke in het Voorloopig Verslag der Kol. Staten voor de Begrooting 1934 te lezen zijn en de wederlegging van den gouverneur in zijn Memorie van Antwoord, welke 15 April is gedagteekend. De gouverneur heeft de vragenreeks van 37 stuks alle beantwoord en daarbij lezen wij over de zaak-De Kom, dat een rapport op 3 April met de Fransche Mail aan den minister van koloniën gezonden is en een afschrift voor de leden der Koloniale Staten ter griffie neergelegd. Wanneer zullen belangstellenden in Nederland van deze zaak kennis kunnen nemen? *)

In een lezenswaardig artikel in Onze Overzeesche Gewesten van 13 Mei bespreekt W. R. Menkman (niet ir. R. Menkman): Onze West in het Parlement. Wij lichten daaruit de volgende zinsnede: „Dat een in partijpolitiek opgaande moederlandsche volksvertegenwoordiging niet het orgaan is bij uitnemendheid om contrôle uit te oefenen op de koloniale bewindvoering, ligt wel zeer voor de hand, alsook dat dit bezwaar veel gewichtiger is dan de individueele onbekendheid der Kamerleden met bepaalde overzeesche gebieden. Een andere instantie is er evenwel niet en de verantwoordelijkheid, ook voor de koloniale politiek, kunnen de vertrouwensmannen van het Nederlandsche volk niet ontgaan. De schriftelijke en mondelinge gedachtewisseling tusschen Kamers en Regeering over koloniale aangelegenheden is tegenwoordig weliswaar uitvoeriger dan vroeger, maar van iets meer dan een streven om belangstelling te toonen, geeft zij nog altijd geen blijk en vruchtdragend is zij zelden of nooit". Waarmede wij het volkomen eens zijn.

Zegel- en penningkunde.

Wij willen niet verzuimen uit de fraaie catalogus van de tentoonstelling van het Kon. Ned. Genootschap van geslacht- en wapenkunde (in de Javastraat gehouden) aan te halen op blz. 71/72 no. 801: Een koperen stempel met gipsafgietsel van het Comité tot de W. I. Bezettingen der Bat. Republiek, omstreeks 1796; blz. 803. Koperen stempel met gipsafgietsel Suriname, eind 18de eeuw. Op blz. 132, no. 1267: een familiepenning uit het jaar 1777 op het 25-jarig huwelijk van J. H. Specht en M. H. Plier te Curaçao.

Geschiedkundige sprokkels.

Tandheelkundige en drogist.

Men adverteerd dat alhier gearriveerd is, den vermaarden *Kies- Tand- en Mondmeester J. J. Goedman*, met een habile zonder Pynwekkende gezwindheyd, die nooit gezien is, neemt uit Kiezen, Tande, Brokjes of wortels, dezelve mogte noch zo slegt staan, zonder de minste Pyn, maakt de zwarte Tande zo wit al Yvoor, zet de Tande der Kinderen regt, zo dat dezelve regt moeten groeyen, en zo dezelve een los staan, zo heeft deze Meester *een* Tinctuur, om dezelve vast te doen groeyen, deze Tinctuur is ook goed, voor de Swaarste onlydelyke Tandpyn te doen stillen. Bij deze Meester ook te bekoomen, allerhande Zoorte van Parfumeryen en opregte Maag Elixter.

De Surinaamsche Nieuwsvertelder van 8 Februari 1787 No. 88.

*) Inmiddels is het rapport ter kennis van de leden der 2e Kamer gebracht en is een uittreksel in de Nieuwsbladen verschenen.

Curaçao

In nieuw gewaad.

Van het *Curaçaosch verslag 1932* ontvingen wij: I. *Tekst van het verslag van bestuur en staat van Curaçao over het jaar 1931*. Ditmaal voor het eerst verschijnt dit verslag in boekformaat. De veronderstelling ligt voor de hand, dat II de bijlagen zal bevatten.

Struisvogelpark „Albertine".

Aan bovenstaand verslag ontleenen wij, dat destijds de verkoop van 13 vogels niet meer dan *f* 100,— opbracht.

De Dietse spelers.

Aan het *Algemeen Handelsblad* ontleenen wij, dat 27 Juni a.s. dit gezelschap, uit 7 personen bestaande naar de West gaat en 5 Augustus van Paramaribo te Curaçao kan verwacht worden.

Middelen.

De middelenstaat over Februari in *De Curaçaosche Courant* van 13 April l.l. is niet gunstig. De inkomsten bleven met *f* 436.100 een *f* 170.000,— beneden het 1/12de der raming. De belangrijkste verschillen leverden op: invoerrecht *f* 36.000,—, gedistilleerd-accijns *f* 71.000,—, inkomstenbelasting *f* 62.000,—, lager; hooger waren: grondbelasting *f* 46.000,—, gebruiksbelasting *f* 11.000,—. Vergeleken met Februari 1932 was de opbrengst een kleine *f* 50.000,— meer. Januari en Februari bleven met *f* 903.521 ruim *f* 300.000,— onder het 1/6de der raming en een kleine *f* 150.000,— onder dezelfde maanden in 1932.

Intusschen vinden wij in *De Standaard* eene Aneta-telegram meldende de uitkomsten over het eerste kwartaal. Deze waren *f* 1.336.000,— en bleven bijna *f* 500.000,— beneden de raming.

Wij stellen dit staatje op, waarin de cijfers zijn afgerond:

Jan. 1933 *f* 467.500,— is *f* 140.700,— beneden 1/12de der raming en *f* 192.500,— beneden 1932;
Febr. 1933 *f* 436.000,— is *f* 172.000,— beneden 1/12de der raming en *f* 50.000,— boven 1932;
Maart 1933 *f* 432.500,— is *f* 175.500,— beneden 1/12de der raming en *f* 17.000,— boven 1932.

Scheepvaart.

Maart wijst, vergeleken met 1932, een vooruit-

gang aan van 17 stoomschepen met een grooteren netto-inhoud van 100.000 M.³, en een vooruitgang van 7 zeilschepen, terwijl hier de inhoud met 1000 M.³ is achteruit gegaan.

Het eerste kwartaal 1933 geeft aldus een vooruitgang van 23 stoom- en 10 zeilschepen aan, echter met een achteruitgang in inhoud van achtereenvolgens 100.000 en 3000 M.³

Sensatie!

Met groote pakkende opschriften meldden de ochtendbladen van Zondag 21 Mei l.l. onder *Onze West*: „Magazijnvoorraden verdwenen op Curaçao. Voor 27 mille afgeschreven. — Gebrek aan contrôle geconstateerd" en „Dure waterleidinginstallatie te Willemstad. Twee keer een destillatie-inrichting aangeschaft."

Het betreft hier twee opmerkingen van de Algemeene rekenkamer over Curaçaosche rekeningen. Het eerste vermeldt een door den gouverneur toegestane afschrijving van *f* 26.953 op den inventaris van Openbare werken. Na dat van 1921 tot 1926 „om verschillende redenen" niet was geïnventariseerd en van 1927 tot 1930 wegens „mutatie in en gebrek aan personeel" werd in 1931 bovenstaand verschil vastgesteld, blijkbaar hoofdzakelijk op zand, grind en steenslag, onder den blooten hemel opgeslagen, waarbij behalve aan „clandestiene wegvoering" (diefstal of verduistering heet dat in het Nederlandsch) aan verstuiving, wegspoeling en inklinking is gedacht. De Rekenkamer is erg boos en zoekt nog naar verhaal op de aansprakelijke personen.

Het tweede geval gaat over den aankoop van twee verdamper-installaties in 1929 en in 1930 voor de waterleiding. De eerste voldeed niet aan de overeengekomen capaciteit door ontstane gebreken, waarvoor de directeur meende de verkoopster niet aansprakelijk te mogen stellen. De uitbetaling van den slottermijn, waarover de Rekenkamer gevallen is, liet de directeur over aan.... het departement van Koloniën.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Apeldoorn.

Woensdag 24 dezer zijn we met een aardige groep deelnemers naar Radio Kootwijk geweest. Met de groote reiswagen van de AAA-bussen naar Hoog Soeren, en daarna door de laagte van Asselt — en weer tegen de hoogte op; 'n prachtig stukje Veluwe.

't Gezelschap werd rondgeleid door den heer H. Witzenburg, die vooraf in de hall toelichting gaf. Daarna thee op 't terras van 't Hotel, bij den hier alom bekenden heer Beekman. Dit beviel zoo goed, dat de wandeling naar „Gerritsflesch", (natuurmonument, toegang aan te vragen bij den heer Van 't Hoff, houtvester alhier) moest worden bekort en de voorgenomen omweg geheel moest vervallen; en toch waren we om 6 uur inplaats van half zes terug.

Er zijn onderweg nog meer plannetjes geopperd. Maar eerst vragen we de aandacht voor de algemeene vergadering. De secretaris hoopt tijdig 't programma en de kosten enz. te kunnen opgeven.

J. C. BAARS,
Tel. 4027; postgiro 3038, Jagersw. 42.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Den heeren Secretarissen der afdeelingen, die hun jaarverslag nog niet hebben ingediend, wordt beleefd verzocht dit verslag alsnog te zenden aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Smidswater 10 (nabij het Korte Voorhout), den Haag.

Informatie-bureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Vergadering van de Studie-Commissie

der Kon. Ver. „Oost en West", op Zaterdag 3 Juni e.k. te 2 uur in het gebouw der Vereeniging, Smidswater 10, Den Haag.

Agenda:

1. Opening;
2. Notulen;
3. Ingekomen stukken;
4. Verdere mededeelingen in verband met de opheffing, en hare gevolgen, van het Tehuis v. Ind. Studenten;
5. Medeelingen van den eersten Gedelegeerde der Commissie, den heer W. Meijer;
6. Rondvraag en Sluiting.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Verzuimd werd nog er melding van te maken, dat sedert de verschijning van het Kol. Weekblad in verkleind formaat — voor de eerste maal het Nummer van 11 Mei j.l. — aan het blad de volgende vaste medewerkers verbonden zijn gebleven, die de achter hunne namen vermelde rubrieken verzorgen:

Mevrouw G. van Beresteyn—Tromp: *Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt;*

de heer Mr. B. de Gaay Fortman: *Curaçao;*

de heer Johan Koning: *een (zooveel mogelijk) wekelijksch artikel over een onderwerp van actueel belang, Overzicht uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers in Nederl.-Indië en Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht;*

de heer H. A. van Marle: *Overzicht uit de Europeesche Bladen in Nederl.-Indië;*

de heer G. Nypels: *Uit den Verren Vreemde;*

de heer Fred. Oudschans Dentz: *Suriname.*

De Redactie van het orgaan blijft berusten bij het Dagelijksch Bestuur.

Studie-Commissie van Oost en West.

Met ingang van heden — *1 Juni 1933* — is het Kantoor van de **Gedelegeerden der Studie-Commissie** van onze Vereeniging verplaatst van Prins Mauritsplein 23 naar D a g u e r r e s t r a a t 9, Den Haag.

VAN DE REDACTIE.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Opleiding Militair Apotheker.

Voor twee jongelieden, die in 1933 de studie in de artsenijbereidkunde aan Nederlandsche Universiteiten zullen aanvangen, bestaat gelegenheid om te worden opgeleid voor de betrekking van militair apotheker bij het Leger in Nederl.-Indië; ven bedoelde plaatsen kan één worden bezet door een in Indië aan te nemen gegadigde. Uitvoerig bericht daaromtrent in Kol. Weekblad No. 21 van 25 Mei j.l. Nadere inlichting bij Afd. C. v/h. Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën.

Aanmelding *vóór 24 Juli 1933* bij gezegeld verzoekschrift aan Afd. C van gemeld Commissariaat.

De Firma C. H. D. van der Loo, Anna Paulownastraat 21, Den Haag, brengt wapenplaatjes in den handel *van Nederlandsch fabrikaat*, zeer artistiek in mooie kleuren uitgevoerd en die geheel den indruk geven van gebrand glas. Deze wapenplaatjes, met afbeeldingen van de wapens van het Koninklijk Huis, Nederland, de elf provinciën en de groote steden van Nederland, zullen een blijvende herinnering zijn aan een moeilijken tijd. Zij voeren echter de spreuk „Ende desespereert niet".

De wapenplaatjes zullen verkrijgbaar zijn in drie afmetingen, al dan niet in lood gevat. Ook is verkrijgbaar een serie groote en kleine doozen of étui's, waarvan in het deksel een wapenplaatje is aangebracht; zeer geschikt voor bridgekaarten of om sigaretten, bonbons, enz. te presenteeren, alzoo een practisch geschenk! 25 % van de bruto-opbrengst komt ten goede aan het Nationaal Crisis Comité en de plaatselijke Crisis Comité's.

Ten einde de verkoop te bevorderen zullen premies gegeven worden aan hen, die het grootste aantal wapenplaatjes verkoopen tot 15 Februari 1934.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de firma C. H. D. van der Loo, Anna Paulownastraat 21, den Haag.

Leestafel.

Op de leestafel bij het Algemeen Secretariaat, Smidswater 10, bij het Korte Voorhout, zijn neergelegd:

De economische toestand van Suriname in 1932, Verslag uitgebracht door de Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname;

Verslag over 1932 van de Surinaamsche Bank N.V. te Amsterdam;

Verslag van den toestand der Stadsgemeente Soerabaja over 1932.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig dat 25 Mei j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werd 265 K.G. 609 G. bruto luchtpost verzonden, met een nettogewicht van 236 K.G. 846 G.

De zending bevatte 425 briefkaarten en postwissels; 13141 brieven t/m. 5 gram; 1149 brieven t/m. 10 gram; 1881 stuks zwaarder dan 10 gram; 181 drukwerken, akten en monsters zwaarder dan 5 gram; 3050 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; tezamen 19857 stuks; benevens 1 postpakket met een brutogewicht van 1 K.G. 500 G.

In Nederland aangekomen verlofgangers

L. van Run, insp. van politie 1e kl. bij de Alg. Politie, Schuttersgracht 47, Gorinchem. Ir. A. Nobbe, ing. 2de kl. bij den Waterstaat en 's lands Burgerlijke Openbare werken, Copernicusstraat 147, Den Haag. M. F. Benenati, ijker bij den dienst van het ijkwezen, van Weede van Dijckveldstraat 37, Den Haag p.a. Ver. v. Ind. Verlofgangers. A. C. Schipper, insp. van politie 1e kl. bij de Alg. Pol., Bonzijweg, Wemeldinge, J. van der Linden, opzichter 1e kl. bij de S.S. en Tr., Groot Hertoginnelaan 107, Den Haag; A. Raven, comm. van politie 2e kl., bij de Alg. Pol. te Batavia, Thomsonlaan 24, Den Haag; H. T. T. Dengah, bouwkundig opz. 1e kl. bij den dienst van den Mijnbouw, Fultonstraat 100, Den Haag; J. A. M. Tielman, stationscomm. 1e kl. bij de S.S. en Tr., Eschdoornstraat 73, Den Haag; A. Ch. Duyshart, id. Weimarstraat 24, Den Haag; L. J. Lopulisa, stationscommies 2de kl. bij de S.S. en Tr., Elsstraat 25, Den Haag; G. A. J. Veen, electrotechnisch afdeelingshoofd bij het Marine-Etabl., Laan van Koot 3, Wassenaar, p.a. H. van Wijk; E. L. van Zuijlen, teekenaar 1e kl. bij den Waterstaat en 's lands B.O.W., Meidoornstraat 42, Den Haag; M. Domzalski, werktuigkundig electrotechnisch opzichter 1e kl. bij den dienst van den Mijnbouw, Laan van Meerdervoort 569, Den Haag; E. L. Tessensohn, tijdelijk waarnemend commies bij het dep. van Gouvernementsbedrijven, Tuinfluiterlaan 30, Den Haag, p.a. N. W. Tessensohn; Mej. M. M. Boorsma, hoofdonderwijzeres bij het O.W.L.O., Regentesselaan 55, Oegstgeest; Mr. H. Albarda, buitengewoon lid van den Raad van Justitie te Semarang, Arnhem, p.a. jhr. mr. A. D. H. Quintus; ir. A. H. van Bodegom, houtvester bij den dienst van het Boschwezen, Weimarstraat 27, Rotterdam; Sj. van der Gout, gedipl. gezaghebben bij het B.B., Kwartelstraat 9, Leeuwarden; L. B. van Straten, contr. 1e kl. bij het B.B., Arkelstraat, p.a. dr. S. H. van Straten, Gorinchem; G. F. Elemans, wnd. tuinbouwkundig ambt. te Djocjakarta, Bagijnesingel 19, Zwolle; W. J. H. ter Burg, tijd. buitengewoon lid bij den Raad van Justitie te Batavia, Javastraat 152, Nijmegen; Ir. R. B. A. van der Klip, opperhoutvester bij het Boschwezen Assen, p.a. R. van der Klip Rzn., Apotheker; J. W. Stokvis, hoofdonderwijzer bij het O.W.L.O., Balthazar Florisstraat 61, p.a. M. Baard, Amsterdam-Z.; Mr. H. W. B. Tichelman, tijd. waarn. adj. insp. van fin. te Batavia, Doornstraat 15, Scheveningen; I. J. Goudswaard, onderbeheerder 1e kl. bij het Havenwezen, Stevinstraat 49, Scheveningen; Ir. P. C. M. Fluijt, houtvester bij den dienst van het Boschwezen, Ieplaan 63, Scheveningen; H. M. Swen, correspondent bij het havenwezen, Grintweg 47, Wageningen; J. W. E. L. Hilgers, burg. ambtenaar, werktuigkundige bij de luchtvaartafdeeling, Pension Oog in Al, Utrecht; P. A. van Oostende, boekhouder 1e klasse bij de Bankatinwinning, Alexanderstraat 152, Arnhem; H. Polman, tuinbouwkundig ambt. 1e kl. 2e Hoofdstraat 23a, Meppel; Ds. J. L. Brinkerink, pred. bij de Prot. Gemeente te Pontianak, Prumelaan 38, Arnhem; P. M. Vissers, ged. gezaghebber 1e kl. bij het B.B., Karrestraat 5, Breda; P. H. R. Huijnen, afdeelingschef bij de S.S. en Tr., van Boetzelaerlaan 100, Den Haag; Ir. A. F. Lantzius, ing. 3e kl. bij den Waterstaat en 's lands B.O.W., Spaarnzichtlaan 19, Heemstede; G. J. Schuurmans, insp. van politie 1e kl., Heerensingel 55 rood, Haarlem; H. L. Wajon, ambt. 2e kl. bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen, Valkenboschl. 183, Den Haag; Ir. P. Jordaan, adj. insp. bij de Zoutregie, Laan van Meerdervoort 493, Den Haag; A. Edwards, 1e comm. ter alg. secretarie, Voltastraat 60, Den Haag; K. Johann, ambt. 2e kl. bij den dienst der in- en uitvoerr. en accijnzen, Fahrenheitstr. 424, Den Haag; H. L. Schüsler, werktuigkundig electrot. opzichter 1e kl. bij den Mijnbouw, Beeklaan 339, Den Haag; H. S. Bamberg, maandgelder bij het hoofdbestuur van den P.T.T.-dienst, Wattstraat 14a, Den Haag; M. Tuiten, insp. van het tucht-, opvoedings- en armwezen, Catharijnestraat 7, Arnhem; C. J. Visscher, tijd. kantoorhoofd bij de afd. Handel van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, Rotterdamsche Rijweg 147, Overschie; J. H. Heijenbrok, directeur 3e kl. bij de strafgevangenis voor doortrekkenden Glodok, Joh. Verhulststraat 13, Amsterdam; Th. N. Muller, ing. 2e kl. bij den Waterstaat en 's lands B.O.W., Schuytstraat 143, Den Haag.

J. van West, hypotheekbewaarder in Suriname, Gevers Deynootweg 20, Den Haag; A. T. R. Schipper, R.K. geestelijke van den 2en rang in Curaçao, Gouverneurlaan 569, Den Haag; C. Verheul, monteur bij 's lands Radiodienst op St. Martin, Scheldestraat 38, Vlissingen.

Met Pensioen

J. F. Jansen, havenmeester 1e kl. te Tandjong Priok, Wagenweg 60, Haarlem; M. R. Loze, insp.-onderhoofd bij den dienst der opiumregie, Gevers Deynootweg 79, Den Haag; F. C. Abrahams, onder-opzichter-machinist bij de S.S. en Tr., Daendelsstraat 71, Den Haag.

Mutatiestaat van 24 tot 31 Mei '33

Adresveranderingen:

P. J. de Ruyter, Amsterdam, van: Joh. Verhulststraat 63, naar: Vondelstraat 35—37.

L. R. Hinlopen ,van: Bussum, Parklaan 10, naar: Hilversum, Gijsbrecht van Amstelstraat 327.

Dr. I. Hocke, Nijmegen, van: Staringstraat 3, naar: Spoorstraat 10.

P. L. Fabriek, Controleur 1ste kl. P.T.T., m.v., van: Leiden, Jan van Houtenkade 24, naar: Den Haag, Jozef Israëlslaan 10, p.a. J. Heemstra.

J. Bosch, van: Den Haag, Laan van Meerdervoort, naar: Scheveningen, Leuvensche Straat 58.

H. P. Coors, Oud-Resident, Den Haag, Thomsonlaan, van: 5 naar: 78.

Ch. Monod de Froideville, Ass.-Resident, m.v., Den Haag, van: v. Bleiswijkstraat 29, naar: v. Beuningenstraat 37.

L. H. W. van Sandick, Den Haag, van: Lubeckstraat 25, naar: Stadhoudherspl. 67.

L. C. Heyting, thans: Resident van de Westerafdeeling van Borneo te Pontianak.

Van onze Adverteerders

SEINPOST.

BRIGITTE HELM en RUDOLF FORSTER
in
De gravin van Monte Christo.

De slanke, blonde Jeanette en de mollige brunette Mimi zijn twee figuranten met veel idealen en een mager inkomen. Zij wachten den heelen dag op de filmbeurs op mijnheer Spitzkopf, den almachtigen opname-leider, die hen wellicht weer een paar schilling voor enkele uren figurantenarbeid laat verdienen. Maar éénmaal zal hun talent toch ook wel ontdekt worden en zullen zij een groote rol

krijgen, waarnaar ze zoo innig, zoo vurig verlangen. Ja, als het eenmaal zóóver is, dat ook zij in de wereld van pelsmantels, auto's en brillanten thuishooren en een massa aanbidders met Menjou-knevels hen omringen, ja, dan zal Jeanette haar Stephan, den armen journalist, die het binnenlandsch nieuws der kranten boeiend en interessant probeert te maken, kunnen trouwen.

Maar dat zijn slechts toekomstdroomen; thans is Jeanette al heel blij, als mijnheer Spitzkopf haar voor tien shilling engageert voor de rol van een elegante wereldsche dame, die autorijden kan (de benoodigde kleeding levert de filmonderneming.) Mimi mag het daarbij behoorende kamermeisje spelen.

Stephan is niet zoo gelukkig, de directeur deelt hem mee, dat hij met ingang van de volgende maand ontslagen is, de zaak wordt gereorganiseerd en de tijden zijn zoo slecht... ach, het oude liedje.

Jeanette hoort de treurige mededeeling verbeten aan.... wat heeft zij misdaan, dat het noodlot haar zoo vervolgt?

De regisseur is niet tevreden over zijn nieuwe figurante. Wat verbeeldt die kleine zich eigenlijk?" Een volgend maal moet je haar niet meer nemen", roept hij den opnameleider toe. Jeanette hoort het. Vaster omspannen haar elegant gehandschoende handjes het stuur van den auto, waarin zij met haar „kamermeisje" naar den ingang van het groote hotel moet rijden. Jeanette's kleine voetje drukt den gaspedaal neer en de auto zet zich in beweging. De hotelportier staat klaar om de „hooge gast" te ontvangen.... „Opname!" schreeuwt de regisseur — de lampen flitsen aan — de operateur begint te draaien — maar wat is dat? De auto rijdt verder, sneller, steeds sneller — passeert den hotelingang — passeert de verblufte filmmenschen. Angstig schreeuwt Mimi haar vriendin toe: — „Ben je dol, Jeanette". Maar Jeanette zwijgt, kijkt star voor zich uit. Op een handwijzer bij een tweesprong staat: Semmering. „Een vingerwijzing", denkt Jeanette en na een wilden rit stopt de wagen eindelijk voor een beroemd mondain wintersporthotel op den Semmering.

Jeanette stapt uit den auto..... de portier schiet toe en is haar behulpzaam. Een blik dwingt Mimi haar kamermeisjesrol verder te spelen.... hoofdschuddend ziet ze toe, hoe haar vriendin èen duur appartement onder den naam „Gravin van Monte Christo" huurt.

In de leeszaal ziet Jeanette een elegant heer, een nieuwsblad in de hand. De schrik slaat haar om het hart als zij, toevallig op de krant van dien heer kijkend, leest: „Sensationeele vlucht van een Figurante". Zij maakt kennis met hem en weet hem de krant te ontfutselen. Wat nu? In het hotel zal men gauw bemerken, dat zij en Mimi de twee vluchtelingen zijn. Zij bezitten immers noch geld, noch kleeren.

's Nachts wordt er plotseling hard op de deur van Jeanette's slaapkamer gebonsd. De politie staat voor de deur. Een wonderbaarlijk toeval redt haar echter uit de handen van de gerechtigheid en werpt haar zelfs de complete uitrusting van een dame uit de groote wereld in den schoot. Half gedwongen — half vrijwillig speelt zij haar rol verder — eenerzijds opgejaagd door een avonturier, anderzijds beschermd door den heer van de leeszaal, die voor haar vlam heeft gevat, doch die eerst op het laatste oogenblik, als het spel verloren is, het masker laat vallen.

Op een oudejaarsnacht, die zeer opwindend verloopt, vluchten de beide meisjes uit het hotel, vlak bij Weenen worden zij door de politie aangehouden en gearresteerd. Maar nu zal Stephan hen helpen.

Op het politiebureau ondervraagt hij zijn verloofde en bezorgt zijn blad de primeur van een opzienbarende gebeurtenis. Het wordt de sensatie van heel Weenen. De directeur van de krant is zoo tevreden over Stephan, dat hij zijn ontslag intrekt en al de figuranten zijn verheugd, dat een van hen nu eindelijk eens een belangrijke rol heeft gespeeld.

***

Het reisbureau Lindeman

organiseert een gezelschapsreis naar Amerika met bezoek aan de wereldtentoonstelling te Chicago, 28 Juli—23 Augustus. ƒ 825,— p. p.

Voor nadere bijzonderheden verwijzen wij naar onderstaand programma.

Programma van een 27-daagsche gezelschapsreis naar Amerika met bezoek aan de wereldtentoonstelling te Chicago.

1e dag, 28 Juli:

In den avond van den 28sten Juli vindt de inscheping van de passagiers plaats aan de Wilhelminakade te Rotterdam. Inschepingsuren tusschen 20 en 22 uur.

2e dag, 29 Juli:

Vertrek van Rotterdam om 0.05 v.m. en denzelfden dag van Boulogne sur Mer en van Southampton.

3—9e dag, 30/7—5/8:

Op zee. Gelegenheid tot bezichtiging van het schip onder vakkundige leiding.

10e dag, 6 Aug.:

Aankomst te New-York vermoedelijk in den namiddag. Bij aankomst vervoer van passagiers en bagage per autobus naar het Taft Hotel. Dit hotel is een der grootste en meest moderne van de Ver. Staten (6000 kamers). Alle kamers zijn voorzien van warm en koud stroomend water. Een speciale ijswaterleiding zorgt voor verkoeling gedurende groote hitte. In het hotel bevindt zich de grootste bioscoop van de wereld, het Roxy Theater, plaats biedend voor 2000 personen. Op één der avonden zullen wij de voorstelling bijwonen.

11e dag, 7 Aug.:

In den morgen rondrit naar Lower New York. Bezienswaardigheden Broadway, East Side, de Ghetto en Bowery. Terug door het geldkwartier en beneden Manhatran Eiland met gezicht op het Vrijheidsbeeld en halte aan het Batterij. Na de lunch wordt Upper New-York bezocht. Hierbij wordt bezocht Fifth Avenue met de groote winkels en prachtige woonhuizen, Riverside Drive, Columbia Universiteit, Grant's graftombe en Central Park.

12e dag, 8 Aug.:

In den morgen per lift naar de 86ste en 102e verdieping van het 360 M. hooge Empire State Building, het hoogste gebouw van de wereld met prachtig uitzicht over New York en omgeving. Eventueel in den namiddag bezoek aan het grootste en meest interessante Warenhuis van New York, R. H. Macy & Co. Bezichtiging van het Pennsylvania Station met het reusachtige ondergrondsche verkeer, ondergrondsche complexen en winkelstraten. Des avonds vertrek van New York per Pullman slaapwagen.

13e dag, 9 Aug.:

Aan de Niagaravallen. Des morgens aankomst aan de Niagaravallen, rondrit om de vallen, de stroomversnellingen en draaikolken, bezoek aan den hoefijzerval aan de Canadeesche zijde, rit om de kloof door het Koningin Victoria Park, Queenstown, Lewiston etc. Des middags vervolg van den tocht, des avonds aankomst in de automobielstad Detroit. Hotel Barlum.

14e dag, 10 Aug.:

Detroit is aangegroeid gedurende de laatste 20 jaren van een stad van ongeveer 500.000 inwoners tot de vierde stad van de Ver. Staten met een bevolking van 1.564.000. De stad is beroemd als het grootste centrum voor de productie van auto's. Hier zijn de Fordfabrieken en vele installaties der General Motors gevestigd. Des morgens zal een toer van 2½ uur per motorwagen gemaakt worden. Fort River Rouge Plant. Een tocht met gids door de installatie zal worden gemaakt om het mooiste voorbeeld van massaproductie in de wereld te zien.

De vervaardiging van de Ford Car wordt hier gevolgd van het allereerste begin tot de geheele wagen weggereden wordt voor de laatste proeven. De tour gaat dan verder naar de Ford Luchthaven, één der mooiste in het land en het vroegere dorp der Fords. Hier worden bezichtigd de prachtige collectie van herinneringen en bijzonderheden uit de vroegere pioniersdagen, weke de heer Ford uit alle deelen van het land heeft bijeengebracht. De terugtocht naar de stad zal gemaakt worden langs de Michigan Boulevard en de geldwijken. Na de lunch vertrek naar Chicago, aankomst aldaar des avonds, transport naar Hotel Bismarck.

15e dag, 11 Aug.:

Te Chicago. In den morgen wordt een autotocht gemaakt door Chicago, bezoek aan de Beroemde Loop en de wereldbekende Parken en Boulevards langs de oevers van het Michigan meer, zoowel de zuidelijke als de noordelijke oevers. In den namiddag en avond bezoek aan de wereldtentoonstelling.

16e dag, 12 Aug.:

Bezoek aan de abattoirs en vleeschconserveerfabrieken waarvoor Chicago beroemd is, gedurende den morgen. Een gids geeft alle bijzonderheden betreffende deze belangrijke industrie. In den namiddag en avond bezoek aan de wereldtentoonstelling.

17e dag, 13 Aug.:

In den namiddag vertrek van Chicago per Pullmanslaapwagen „Rainbow Express" van de Pennsylvania Spoorweg Mij.

18e dag, 14 Aug.:

Te Washington. Washington is één der mooiste hoofdsteden ter wereld. De uitstekende ligging op den Noordelijken oever van de Potomac, tusschen de heuvels van Maryland en Virginia verleent haar een kalme waardigheid, welke nog verhoogd wordt door haar klassieke architectuur, de breede boulevards met boomenrijen beplant en de welonderhouden parken. In den morgen wordt een tocht gemaakt naar de prachtige Gouvernementsgebouwen met het Kapitool, het Witte Huis (woning van den President), de Congres bibliotheek en het Bureau voor Graveeren en drukken. In den middag wordt een tocht gemaakt per motorcoach door het zakenkwartier en de woonwijken, alsmede door de Mall, langs alle publieke gebouwen, monumenten, standbeelden, gezantschapsgebouwen en voorname woonplaatsen. Tien minuten oponthoud bij het Lincoln gedenkteeken. Verblijf hotel.

19e dag, 15 Aug.:

Des morgens vertrek van Washington, aankomst te New York in den namiddag, des avonds inscheping te New-York.

20e dag, 16 Aug.:

vertrek naar Holland.

27e dag, 23 Aug.:

aankomst te Rotterdam.